

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Кафедра теоретичних основ олімпійського та професійного спорту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

***“СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОГО БАСКЕТБОЛУ В
МІСТІ МИКОЛАЄВІ”***

Виконала: студентка 6541мз групи

Бронська В. С.

Керівник роботи:

Доц.каф., канд. наук з ф.вих. та сп.

Кувалдіна О. В.

МИКОЛАЇВ 2025

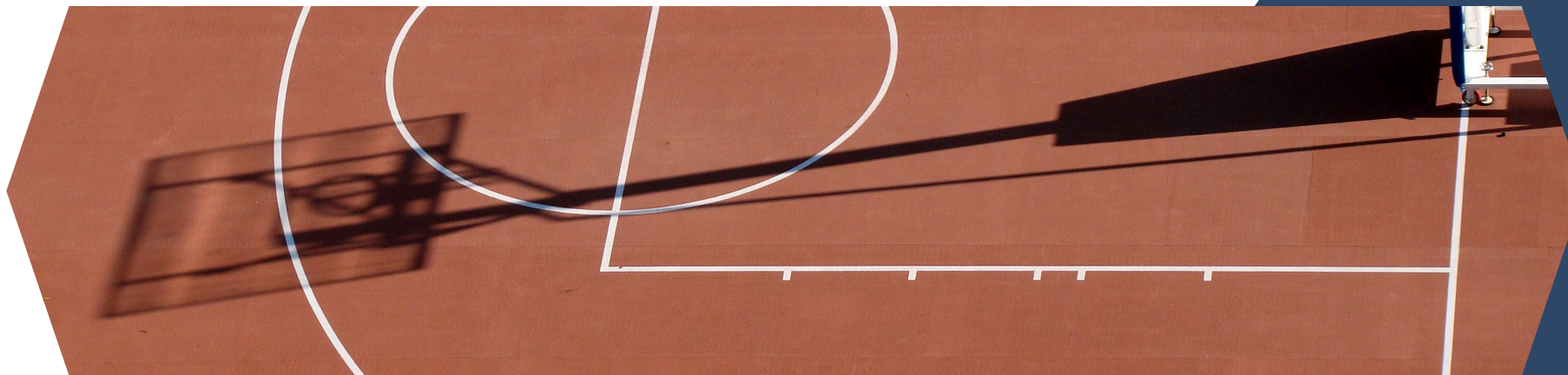
Актуальність дослідження

Баскетбол у Миколаєві має давні традиції та відіграє важливу роль у спортивному житті міста. Миколаїв справедливо вважається одним із центрів українського баскетболу, а діяльність МБК «Миколаїв» стала частиною міської ідентичності. Попри це, історія становлення професійного баскетболу досі не була комплексно досліджена, що зумовлює потребу наукового аналізу для збереження історичної пам'яті та визначення подальших перспектив розвитку.

Після періодів економічної нестабільності та воєнних подій у регіоні спостерігається відновлення інтересу до спорту. Постійне функціонування «Ніко-Баскета», його успіхи у Вищій лізі та вихід до Суперліги засвідчують потенціал міста до розвитку професійного баскетболу. Це має не лише спортивне, а й соціокультурне значення, сприяючи формуванню позитивного іміджу Миколаєва та нових можливостей для молоді.

Сьогодні особливо актуальними є питання організації, фінансування та управління баскетбольними структурами. Аналіз діяльності клубів, участі влади та спонсорів дає змогу визначити ключові чинники ефективного розвитку. Важливим є й вивчення соціальної ролі баскетболу, зокрема його впливу на згуртованість громади та відновлення міста. Повернення домашніх матчів після трирічної перерви стало символом стійкості та прагнення до нормального життя.

Об'єкт дослідження. Процес розвитку професійного баскетболу в місті Миколаєві.

Предмет дослідження. Історія розвитку професійного баскетболу в Миколаєві.

Методи дослідження. Комплекс методів дослідження включав: аналіз та систематизація науково-методичної літератури, матеріалів мережі Інтернет, аналіз історико-архівних матеріалів та статистичних звітів, історичний (ретроспективний) метод, діалектичний метод.

Мета дослідження – з'ясувати особливості становлення та розвитку професійного баскетболу в місті Миколаєві.

Завдання дослідження

1. Здійснити теоретичний аналіз наукової літератури з метою дослідження історичних етапів розвитку баскетболу в Україні та світі.
2. Визначити та окреслити історичні етапи розвитку професійного баскетболу в Миколаєві.
3. Розкрити та проаналізувати результати виступів миколаївських професійних баскетбольних команд у Чемпіонатах СРСР та Чемпіонатах Незалежної України в межах визначених історичних етапів.

Апробація. Бронська В., Кувалдіна О. Становлення та розвиток баскетболу в Миколаєві: від витоків до сьогодення. Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої міжнародному дню спорту на благо миру та розвитку. 4 квітня 2025 року. Харків: ХДАФК, 2025. 186 с.

Бронська В. С., Кувалдіна О. В. Становлення та розвиток Муніципального баскетбольного клубу "Миколаїв". Розвиток фізичної культури та спорту в сучасних умовах: новітні виклики, проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, 31 жовтня 2025 року. Миколаїв: НУК імені адмірала Макарова, 2025. 220 с.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО БАСКЕТБОЛУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Створення гри, переширення у США та Європі, перші офіційні правила

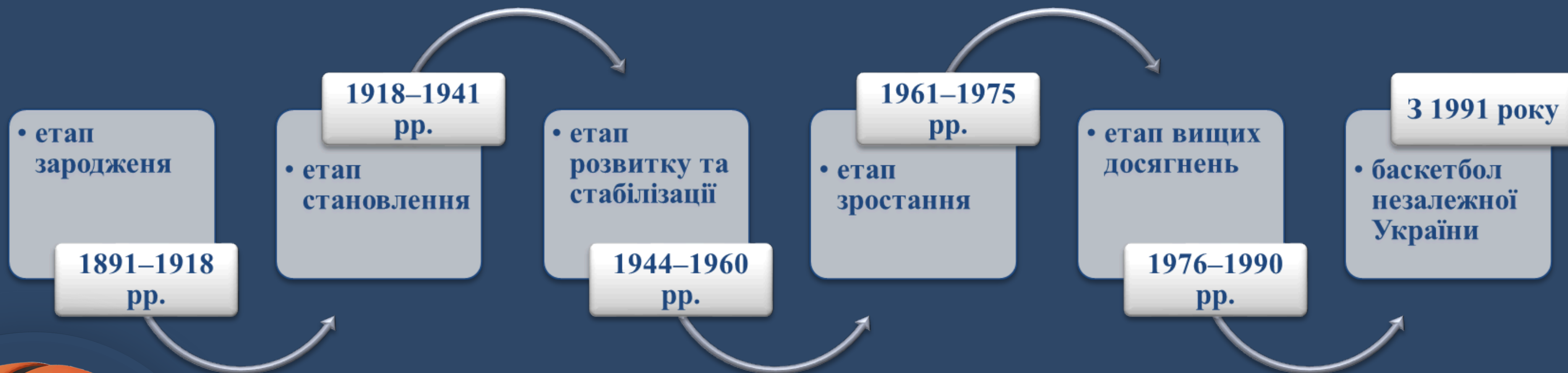
Створення FIBA, включення до Олімпіади, формування міжнародних змагань

Розвиток професійних ліг, поява NBA як глобального бренду, перші чемпіонати світу

Телебачення, маркетинг, легендарні гравці, Dream Team 1992

Технології, аналітика, зростання конкуренції ліг, цифровізація, глобальні трансляції

Етапи становлення баскетболу в Україні

Передумови виникнення та становлення професійної баскетбольної команди у Миколаєві

Період 1930–1971 років визначається як базовий етап становлення професійного баскетболу в Миколаєві, протягом якого відбулося відновлення змагань, активізація участі міських команд у першості республіки та формування системи підготовки спортсменів на базі місцевих навчальних закладів. У цей час баскетбол у місті поступово переходив від аматорського рівня до організованої структурованої діяльності, що забезпечило появу стабільних команд і створення умов для розвитку кадрового потенціалу. Зміцнення інфраструктури, залучення спортивних товариств і формування міських команд, здатних конкурувати на республіканському рівні, стали визначальними чинниками, які підготували основу для подальшого формування професійної баскетбольної команди в Миколаєві.

Результати виступів команди в чемпіонатах СРСР			
1972–1973	1 ліга	7	місце
1973–1974	1 ліга	14	місце
1974–1975	1 ліга	9	місце
1975–1976	1 ліга	1	місце
1976–1977	вища ліга	12	місце
1977–1978	1 ліга	4	місце
1978–1979	1 ліга	5	місце
1979–1980	1 ліга	2	місце
1980–1981	1 ліга	4	місце
1981–1982	1 ліга	7	місце
1982–1983	1 ліга	8	місце
1983–1984	1 ліга	9	місце
1984–1985	1 ліга	2	місце
1985–1986	1 ліга	4	місце
1986–1987	1 ліга	4	місце
1987–1988	1 ліга	3	місце
1988–1989	1 ліга	6	місце
1989–1990	1 ліга	1	місце
1990–1991	вища ліга	9	місце

Розвиток професійного баскетболу в місті Миколаєві у період виступів команди у всесоюзних чемпіонатах (1971–1991 рр.)

1972–1977: «Спартак» (Миколаїв)

1977–1993: МКІ (Миколаїв)

1993–1994: «Корабел» (Миколаїв)

1995–2000: СК «Миколаїв»

з 2000: МБК «Миколаїв»

**Склад команди "HKI" у сезоні
1984-1985 рр.**

**Склад команди "Спартак" у
сезоні 1975-1976 рр.**

**НКІ - переможці Чемпіонату 1 ліги
сезону 1989-1990 рр.**

**Останній сезон НКІ
(Миколаїв) у всесоюзних
чемпіонатах 1991-1992 рр.**

Миколаївська команда в чемпіонатах незалежної України

**НКІ - срібний
призер першого
Чемпіонату
України 1992 рік**

**СК "Миколаїв" - бронзовий призер
чемпіонату України 1997-1998 рр.**

Склад команди МБК "Миколаїв"
у сезоні 2018/2019 рр.

Склад команди МБК "Миколаїв"
у сезоні 2015/2016 рр.

МБК “МИКОЛАЇВ”

Муніципальний баскетбольний клуб Миколаєва, який є одним із найстаріших клубів країни з більш ніж півстолітньою історією, залишався єдиним представником Суперліги, що брав участь у всіх офіційних чемпіонатах України від моменту їх заснування і до 2022 року включно.

НИКО-БАСКЕТ

**Бронзові
призери
Вищої ліги
2017/18**

**Бронзові
призери
Вищої ліги
2023/24**

**Чемпіони
молодіжної
ліги 2024**

**Срібні
призери
Вищої ліги
2024/25**

**Бронзові
призери
Молодіжної
ліги 2025**

Висновки

1. Проведене дослідження історико-теоретичних аспектів становлення і розвитку професійного баскетболу дозволило з'ясувати, що світова еволюція гри характеризується швидким переходом від аматорського статусу до високої професіоналізації. Ключовим моментом стало створення Національної Баскетбольної Асоціації (НБА) у 1949 році, яка стала етальною моделлю професійного спорту, впровадивши структуровані принципи управління, централізований маркетинг та фінансові механізми, які гарантували високі гонорари гравцям (професійні контракти). В Україні становлення професійного баскетболу має дуалістичний характер, що поєднує спадщину радянської спортивної системи та вимоги ринкової економіки. Із проголошенням незалежності відбулася інституалізація професійного спорту через визнання Федерації баскетболу України ФІБА та створення Чемпіонату Суперліги, який став головним механізмом переходу до професіоналізму та інтеграції у світовий спортивний простір.

2. На основі історичних джерел та спортивної аналітики розкрито та періодизовано історичні етапи становлення та розвитку професійного баскетболу в Миколаєві, що засвідчує його відповідність загальноукраїнським тенденціям, але з наявністю специфічних локальних рис. Перший період (1930-1971 рр.) був часом закладання фундаменту для створення команди; другий (1971-1991 рр.) - ключовий етап, що позначився виходом на всесоюзну арену та формуванням професійної школи; третій (1991 р. - сьогодні) - етапом трансформації в умовах незалежної України. Таким чином сформовано обґрунтовану періодизацію, яка відтворює специфіку та послідовність становлення місцевої баскетбольної школи.

ВИСНОВКИ

3. Аналіз результатів виступів миколаївських команд у межах визначених історичних етапі засвідчив стабільно високий рівень гри. Протягом етапу виступів у Всесоюзних чемпіонатах (1971–1991 рр.) команда досягала стабільно значних результатів. Хоча команда мала лише два сезони у Вищій лізі (1976/1977 та 1990/1991), вона 16 разів виступала у Першій лізі, причому 10 разів входила до першої п'ятірки (з 1972 по 1990 рік). Найкращими результатами стали 1 місце (1975/1976), два 2 місця та одне 3 місце, що підкреслює її статус одного з найсильніших колективів Першої ліги. В період незалежної України МБК «Миколаїв» став постійним учасником та призером елітного дивізіону – Суперліги. Цей шлях розпочався дуже успішно: у дебютному сезоні 1992 року команда посіла 2-е місце, а наступного сезону (1992/93) здобула 3-є місце. Цей сильний старт був закладений під керівництвом тренера Геннадія Защука. Період найвищої стабільності припав на час роботи Валентина Берестнева: протягом шести сезонів поспіль (з 1997/98 по 2002/03) миколаївська команда демонструвала виняткову надійність, постійно фінішуючи у фінальній четвірці та здобувши бронзу у сезоні 1998–99. Наступні роки (2004–2012) команда переважно зберігала місце в середині турнірної таблиці, але змогла продемонструвати значний успіх, піднявшись на 4-е місце у сезоні 2017–2018. Втім, останні завершені сезони (2020/21 та 2021/22) відзначилися суттєвим падінням результативності.

На сучасному етапі «Ніко-Баскет» продовжує підтримувати високі спортивні результати, здобувши бронзу Вищої ліги у сезоні 2023/2024 та срібло Вищої ліги у сезоні 2024/2025, а також золото та бронзу Молодіжної ліги (2024 та 2025 рр. відповідно). Ці досягнення є емпіричним підтвердженням високої якості підготовки гравців і підтверджують життєздатність та потенціал миколаївського баскетболу. Участь «Ніко-Баскета-ЦОП» у Суперлізі Favbet і «Ніко-Баскета-2» у Вищій лізі у поточному сезоні забезпечує представництво Миколаєва у провідних національних дивізіонах.

ДЯКУЮ

ЗА УВАГУ!